

[ftm.nl](https://www.ftm.nl)

Foute tonijn dreigt duurzaam keurmerk te krijgen

Mitchell van de Klundert

Supermarkten, ngo's en visbedrijven roepen op tot beter toezicht op de tonijnvangst. Vooral het gebruik van zogeheten lokvloten in combinatie met ringnetten moet worden tegengegaan. Uitgerekend een visbedrijf dat veelvuldig van deze praktijk gebruik maakt zit nu in het beoordelingstraject van het duurzame MSC-keurmerk. Hoe zit dat?

Je verwacht het misschien niet als je een blikje tonijnstukken-in-water van 95 eurocent in je winkelmandje mikt, maar de verkoop van die ingeblikte eiwitbom is bijzonder lucratief. Jaarlijks levert de verkoop van tonijn – zowel in de vorm van tonijnbiefstuk als in blik – wereldwijd zo'n [40 miljard euro](#) op. Aan dat succes kleeft intussen echter wel een behoorlijke keerzijde, want grootschalige overbevissing van de tonijnbestanden dreigt. Hierdoor moeten sommige tonijnsoorten – evenals de geldmachine die met ze samenhangt – voor hun voortbestaan vrezzen.

Van minder tonijn in de zee wordt niemand gelukkig; daarom [roepen](#) 83 retailers, ngo's en visbedrijven gezamenlijk op tot actie. De partijen, waaronder supermarktconcern Ahold Delhaize, willen dat het toezicht op de tonijnvangst, tonijnstand en het gebruik van zogenaamde 'lokvloten' sterk verbeterd.

Blaauw stickertje

Om de verduurzaming van de (tonijn)visserij af te dwingen, is het toekennen van keurmerken een goede optie. Dat vinden althans de twee grote Nederlandse supermarktconcerns: zowel Ahold Delhaize (Albert Heijn) als Jumbo streven naar een 100 procent duurzaam visassortiment.

Voor vis die in het wild wordt gevangen, zoals het geval is bij tonijn, gaat het dan om het MSC-keurmerk. Dit keurmerk – een blauw stickertje met een wit visje en vinkje – wordt uitgegeven door de [Marine Stewardship Council](#) en is wereldwijd het belangrijkste duurzaamheidskeurmerk voor wild gevangen vis. Het MSC-keurmerk garandeert dat er geen overbevissing optreedt en dat milieubehoud de hoogste prioriteit heeft.

Uit het MSC-rapport blijkt dat Echebatar gebruik maakt van lokvloten

Wetjens Dimmlich, tonijnspecialist voor de Indische Oceaan bij natuurorganisatie WWF, kon het naar eigen zeggen dan ook 'haast niet geloven' toen eind februari bekend werd dat

de Spaanse tonijnvisser Echebatar was toegelaten tot het beoordelingstraject van het MSC-keurmerk. Dit visbedrijf wil het keurmerk kunnen plakken op de zogeheten skipjacktonijn, die het vangt met vijf schepen in de Indische Oceaan. Uit het [MSC-beoordelingsrapport](#) blijkt echter dat Echebatar voor de vangst gebruik maakt van de controversiële lokvloten in combinatie met ringnetten (*pur seine*).

Lokvloten

Met lokvloten, officieel FAD's (*Fish Aggregating Devices*), worden grote hoeveelheden vissen naar een vlot gelokt en daarna opgevist. Dit kan met een ringnet of met een hengel. De vloten worden vooral gebruikt voor de tonijnvisserij.

Pew Charitable Trusts [berekende](#) dat er in 2013 tussen de 81.000 en 121.000 lokvloten ronddreven op de wereldzeeën. Daarvan drijven er volgens de organisatie op dit moment tussen de 10.500 en 14.500 op de Indische Oceaan. De onderzoekers van Pew tellen echter alleen de vloten die zijn uitgezet door vissersschepen varende onder Europese vlag. Gegevens over vissersschepen die varen onder een andere vlag zijn onbekend.

In deze video van Pew is te zien hoe het vissen met lokvloten en ringnetten in zijn werk gaat:

Bij het gebruik van lokvloten in combinatie met ringnetvisserij treedt veel bijvangst op. Volgens de onderzoekers van Pew raken er alleen in de Indische Oceaan bijvoorbeeld tussen de 500.000 en 1 miljoen haaien per jaar verstrikt in de vloten, waar ze een zekere dood te wachten staat. De auteurs halen wetenschappers aan die stellen dat hele vismigraties op tilt raken door de vele tienduizenden vloten.

Volgens Hans Nieuwenhuis, directeur van MSC Benelux, moeten er bij het gebruik van lokvloten wel wat nuances worden aangebracht. 'Het gaat niet om de vraag of FAD's worden gebruikt, maar om de impact daarvan op het ecosysteem en hoe ze worden ingezet. Dat kan zijn: drijvend, vastgezet, in welke aantallen, met of zonder net vastgemaakt en in combinatie met welk vistuig? Die factoren bepalen samen de impact op het ecosysteem', zegt Nieuwenhuis.

'Vissen met lokvloten wordt in de Indische Oceaan echter helemaal niet beheerd', zegt Dimlich tegen Follow the Money. 'Ze trekken veel verschillende soorten zeedieren aan, niet alleen tonijn, maar ook kwetsbare soorten zoals haaien en schildpadden. Ook is een gedeelte van de tonijnvangst ondermaats, dit kan bijdragen aan overbevissing. Ook kunnen losgeslagen vloten raffen beschadigen.'

"Alleen al in de Indische Oceaan raken tussen de 500.000 en 1 miljoen haaien per jaar

verstrikt in lokvlotten"

Financiële prikkel

Dimmlich waarschuwt dat andere visbedrijven Echebatar zullen volgen als het bedrijf het lukt om een keurmerk te krijgen: 'Het gaat nu nog om een klein aantal schepen, maar overduidelijk is dat andere bedrijven zullen volgen als ze zien hoe makkelijk het is om certificering te krijgen onder de nieuwe regels. Het zal dan niet lang duren voordat iedere skipjacktonijnvisserij in de Indische Oceaan is voorzien van het keurmerk.'

Om de vraag waarom duurzaamheidsorganisatie MSC zich überhaupt zou wijden aan het certificeren van een visserij die gebruikt maakt van lokvlotten, moet Dimmlich lachen: '*Follow the money*, haha.'

In een gelekt intern WWF-rapport uitte Dimmlich samen met zijn co-auteurs eind vorige jaar al scherpe kritiek op het MSC-certificeringsproces. Het proces zou te lijden hebben onder een financiële prikkel: voor ieder verkocht keurmerk ontvangt de instantie namelijk licentiegelden. Gelet op de grootte van de tonijnindustrie zou de verkoop van het MSC-logo zo tot een enorme opbrengst leiden. Dimmlich en collega's stellen dat MSC als concreet doel heeft om de gehele tonijnindustrie te certificeren. Meer over dit rapport en de officiële reactie van WWF op dit rapport is te lezen in een eerder verschenen [artikel op Follow the Money](#).

Bulken van het leven

Mieke Snoek, woordvoerder van MSC Benelux, geeft aan dat het keurmerk er juist aan gelegen is 'de wereldzeeën weer bulkend van leven te krijgen' en dat het helemaal niet draait om winst. 'Als een internationale NGO maakt MSC geen winst uit de certificering van de visserij. Visserijen kiezen geheel vrijwillig om het MSC-beoordelingstraject in te gaan. De beoordelingen worden onafhankelijk van MSC uitgevoerd door geaccrediteerde certificeerders zonder financiële of zakelijke belangen van MSC', zegt Snoek.

‘MSC zorgt voor een positieve prikkel voor verduurzaming van de tonijnvisserij’

Dat het MSC erop gebrand zou zijn om zoveel mogelijk keurmerken te verkopen aan tonijnvissers klopt volgens Snoek eveneens niet: 'MSC wil ervoor zorgen dat tonijn alleen op een duurzame manier wordt gevangen. Door het instellen van robuuste en geloofwaardige eisen voor duurzame visserij, zorgt MSC voor een positieve prikkel voor verduurzaming van de wereldwijde tonijnvisserij.'

Hoe kan het dan dat een visser als het Spaanse Echebatar, welke vist met lokvlotten en ringnetten, wordt toelaten toegelaten tot het MSC-beoordelingsproces? Snoek verzekert dat deelname aan het proces niet automatisch betekent dat het keurmerk ook wordt

toegewezen. ‘Deze visserij is op vrijwillige basis het proces ingegaan. Het lopende MSC-beoordelingstraject zal bepalen of de methode van deze specifieke visserij duurzaam is.’

Nederlandse tonijnvloot

Tonijnvisser Compagnie Française du Thon Océanique (CFTO) vist op tonijn in de Indische Oceaan; daarbij worden ook lokvloten ingezet. Vorig jaar nam de Nederlandse visgigant Parlevliet & Van der Plas (P&P) het Franse bedrijf over. In een [aankondiging](#) staat dat dat de beiden bedrijven dezelfde duurzaamheidsdoelstellingen nastreven. Omroep West [meldde](#) in mei vorig jaar (een maand voor de overname) dat er gesprekken liepen over MSC-certificering van CFTO’s tonijnvloot. Desgevraagd zegt Mieke Snoek van MSC dat ‘deze visserij niet in een MSC-beoordelingstraject zit en dat MSC ook geen plannen in die richting kent.’

[Lees verder Inklappen](#)

Snoek zegt dat er een kleine kans is dat de Spaanse visser het MSC-keurmerk zal ontvangen: ‘Tot op heden zijn er geen visserijen op drijvende FAD’s met een positief gevolg door een onafhankelijke MSC-beoordeling gekomen. Dit zegt iets over de duurzaamheidsuitdagingen voor deze visserijen, bijvoorbeeld ten aanzien van bijvangst. Echter, het MSC-programma kent geen principieel verbod waarmee FAD-visserijen de mogelijkheid wordt ontzegd om een beoordeling in te gaan.’

Nieuw proces

Wetjens Dimmlich van WWF richt op Twitter zijn pijlen ook op het nieuwe beoordelingsproces van MSC. Deze zou de regels hebben veranderd, waardoor belanghebbenden (zoals het WWF) minder invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet toekennen van het MSC-keurmerk aan bedrijven als Echebatar.

Mieke Snoek geeft aan dat er momenteel een nieuwe beoordelingsprocedure wordt getest: ‘De Echebatar Indische Oceaan-tonijnvisserij is één van de zeven visserijen die worden beoordeeld als onderdeel van een pilot voor het verbeterde MSC-beoordelingsproces. Het doel van die verbeterde procedure is juist om de complexiteit, onzekerheid, kosten en belemmeringen van het MSC-programma te verminderen; om de effectiviteit van de betrokkenheid van belanghebbenden te verbeteren, en om ervoor te zorgen dat de hoge eisen – en strenge beoordeling – die nodig zijn voor MSC-certificering worden gehandhaafd.’

Overigens is Echebatar bij lange na niet de enige die op onduurzame wijze vist. In november zette Greenpeace Nederland zette de ingeblikte tonijnmerken [op een rij](#). Wat bleek: slechts één merk dat in Nederland verkocht wordt maakte geen gebruik van tonijn afkomstig van visserijen waarbij ook lokvloten en ringnetten worden gebruikt. Hoe dan

ook is er dus nog een lange weg te gaan voordat de blikjes tonijn in Nederland volledig duurzaam zijn.

Welke tonijn kies jij?

Ingeblikte tonijn is er in allerlei soorten, maten en prijzen. Welk blikje moet je nu kopen als je een duurzame keus wilt maken?

Uit een [onderzoek](#) van Greenpeace blijkt dat van de vijf grote tonijnmerken die worden verkocht in de supermarkconcerns Jumbo en Albert Heijn, er slechts eentje volledig lokvlot- en ringnet-vrij is. Het gaat hier om Fish Tales, dat alleen te koop is bij Albert Heijn. De vier andere merken – John West, Rio Mare, Princes en Statesman (een merk van Princes) – verkopen met name tonijn die wél is gevangen met lokvlotten en ringnetten.

De merken John West, Rio Mare en Princes bieden echter ook een MSC-gecertificeerde variant aan. 'Dit is de meest duurzame optie die de consument kan aanschaffen', aldus MSC-directeur Nieuwenhuis. 'Maar dit wil niet zeggen dat deze varianten zonder FAD zijn gevangen; er bestaan namelijk ook duurzame FAD's.' Welke merken met een MSC-keurmerk dan precies gebruik maken van duurzame lokvlotten is niet zo gemakkelijk te vinden. Echt duurzame tonijn in blik blijft dan ook een lastige opgave. Wie zeker wil zijn, doet er misschien beter aan helemaal geen tonijn te kopen.

[Lees verder Inklappen](#)

